

Relationship between Academic Administration According to Principle The Four IddhipaDa with The Quality of Learners in School under The Office of Krabi Primary Educational Service Area

Kedsiri Khwankhong^{1*} Phrakru Prachotkitjapon¹ and Teeraphong Somkhaoyai¹

¹ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Kedsiri@hotmail.com

ABSTRACT

This article aimed to study (1) administration according to the four Iddhipada Principles of Influence and the quality of learners in educational institutions; and (2) the relationship between administration according to the Fourth Principle of Influence and the quality of learners in schools under the Office of Krabi Primary Educational Service Area. This research is a quantitative research, collecting both quantitative data by questionnaires from a sample group are administrators and teachers. The samples were 320 students under the Krabi Primary Educational Service Area Office. Statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation, multiple regression analysis using a packaged program. The result of the study found that Management according to the 4th power of the administrators and the quality of learners in educational institutions under the Krabi Primary Educational Service Area Office It was found that the overall level was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the management according to the Chitta principle with the highest average, followed by the administration according to the principle vimangsa Division of management according to the principle of persistence has the lowest average. Quality of learners from administration according to the 4th power under the Office of Krabi Primary Education Service Area Overall, it's at a high level. When considering each aspect, it found that the desirable characteristics of the learners have the highest mean, followed by and the item with the lowest mean is Academic Achievement of Learners. The relationship between administration according the Principle of Iddhibad 4 and the quality of learners in educational institutions Under the Office of Krabi Primary Educational Service Area Overall there was a positive relationship, moderate It was statistically significant at the 0.1 level.

Keywords: Relationship between Academic Administration, The Four IddhipaDa, The Quality Of Learners In School

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

เกตนศิริ ขวัญคง^{1*} พระครูประโชติกิจจาภรณ์¹ และ อีระพงษ์ สมเขาใหญ่¹

¹ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Kedsiri@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ และ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 320 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักจิตตะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารงานตามหลักวิมังสา ส่วนการบริหารงานตามหลักวิริยะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คุณภาพผู้เรียนจากการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร, หลักอิทธิบาท 4, คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

วิวัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาในระดับรากหญ้า เพราะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก เด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้เรียน การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม บุคลากรอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก และพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงต้องนำหลักการดังกล่าวมาดำเนินการโดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ในการจัดการศึกษา โรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะนำนโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติและอื่นๆ ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาคือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ พุทธทาสภิกขุ (2549) ได้กล่าวว่า อิทธิบาท 4 iva คือ บทของพระธรรมเช่นว่าจะมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ที่เรียกว่าอิทธิบาท นี้ต้องมี

และมีได้โดยไม่รู้สีกตัวคนที่มีการทำงานย่อมทำงานด้วยความพอใจความขยันขันแข็ง ความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอนี้ เรียกว่าเขามีอิทธิบาททั้ง 4 ประการนั้นโดยไม่รู้สีกตัว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2545)

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีมีคุณภาพ และมาตรฐานสูงสุด และถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดที่ช่วยให้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยมี องค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประกอบด้วยหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษาการบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการประกัน คุณภาพการศึกษาซึ่งแต่ละงานล้วนเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,989 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2564 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตาราง กลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้กรอบความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ ซึ่งได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ตอนที่ 3 แบบสอบถามคุณภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลัก อิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลสัมฤทธิ์ทางการ การของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ตามหลักของ Likert

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview Studies) สัมภาษณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิ บาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการสัมภาษณ์ระดับกึ่งโครงสร้าง

การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าแล้วหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากลั่นกรอง เรียบเรียง กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวบ่งชี้วัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร แล้วสร้างแบบสอบถามรายข้อ โดยให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

3) นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความถูกต้องของเนื้อหาและขอรับคำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตามรูปแบบ และความถูกต้องของภาษาได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 แล้วจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) (Cronbach, Lee J., 1971) พิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับไม่น้อยกว่า 0.97 และเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อไม่น้อยกว่า 0.50 พบว่าจากการสร้างเครื่องมือจำนวน 98 ข้อ ผ่านเกณฑ์ จำนวน 88 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 ข้อ ผู้วิจัยตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออก ปรับปรุงแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปใช้จริง

6) ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

3.1.1 นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอร่วมมือและแบบสอบถามถึงโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผ่านระบบ Google Form จำนวน 334 ชุด

3.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงพรรณนา โดยรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลที่สัมภาษณ์ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

3.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview)

3.2.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์จากผู้ตอบสัมภาษณ์ กลุ่มเจาะจง ท่านละ 1 ชุด

3.2.2 นำแบบตอบสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบ สัมภาษณ์แต่ละชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ Best (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

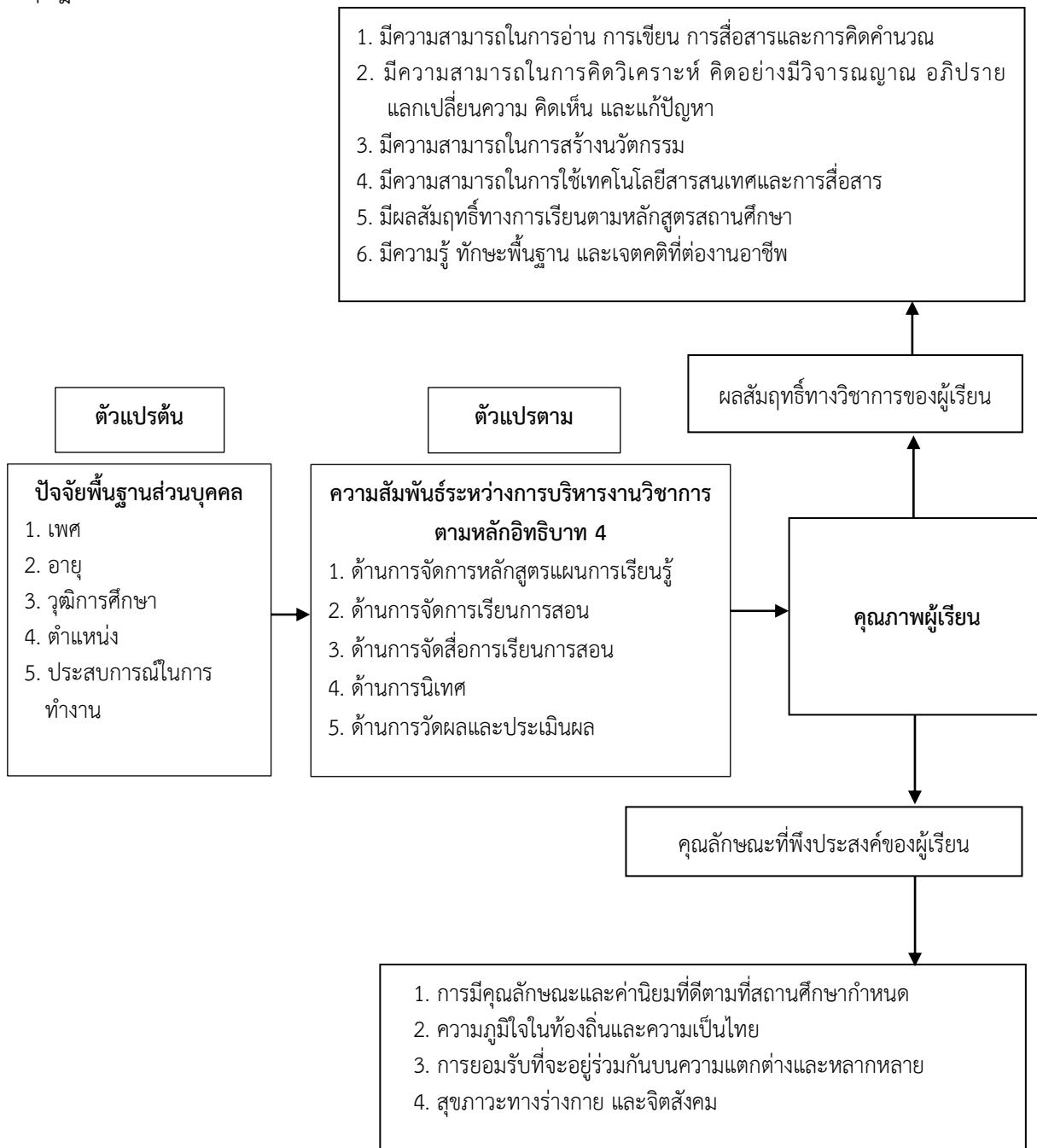
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดระดับและประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของ Best

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมข้อมูลจากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ แล้วนำมาสรุปและรายงานผลการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่” ผู้วิจัยได้มีการค้นคว้าเอกสาร ตำรา ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ทำการสังเคราะห์จนได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานตามหลักจิตตะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) รองลงมา ด้านการบริหารงานตามหลักวิมังสา ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.52) ด้านการบริหารงานตามหลักฉันทะ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.49) และ ด้านการบริหารงานตามหลักวิริยะ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลัก อิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวม

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การบริหารงานตามหลักฉันทะ	4.64	0.49	มากที่สุด
2. การบริหารงานตามหลักวิริยะ	4.62	0.55	มากที่สุด
3. การบริหารงานตามหลักจิตตะ	4.67	0.51	มากที่สุด
4. การบริหารงานตามหลักวิมังสา	4.65	0.52	มากที่สุด
รวม	4.64	0.51	มากที่สุด

1.2 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.50) โดยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวม

ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	4.30	0.50	มาก
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	4.51	0.50	มาก
รวม	4.35	0.50	มาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยรวม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.56$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวม

การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
การบริหารตามหลักฉันทะ	0.367**	ระดับต่ำ	บวก
การบริหารตามหลักวิริยะ	0.468**	ระดับปานกลาง	บวก
การบริหารตามหลักจิตตะ	0.437**	ระดับปานกลาง	บวก
การบริหารตามหลักวิมังสา	0.480**	ระดับปานกลาง	บวก
รวม	0.560**	ระดับปานกลาง	บวก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารตามหลักฉันทะ ($r = 0.367^{**}$, ระดับความสัมพันธ์ต่ำ, ในทิศทางบวก) ด้านการบริหารตามหลักวิริยะ ($r = 0.468^{**}$, ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง, ในทิศทางบวก) ด้านการบริหารตามหลักจิตตะ ($r = 0.437^{**}$, ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง, ในทิศทางบวก) และ ด้านการบริหารตามหลักวิมังสา ($r = 0.480^{**}$, ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง, ในทิศทางบวก)

อภิปรายผล

ผลการจากการศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพผู้เรียนจากการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติญา เพ็ชร แฝว, ธีรภัทร ถิ่นแสนดี และ เอนก ศิลปะนิลมาลย์ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อายุต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านการบริหารตามหลักวิมังสา มีระดับความสัมพันธ์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะการนำหลักวิมังสา เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน ครูผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการสร้างความเข้าใจให้ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ภาระงาน ขอบเขต ลักษณะงาน ความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น บริบทของชุมชน และบริบทของตัวผู้เรียน สร้างความเข้าใจให้ครูมองสภาพความเป็นจริง ของชุมชน เมื่อครูเข้าใจสภาพของชุมชน และตัวผู้เรียนแล้ว ครูร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง ให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวของนักเรียนเอง สร้างความเข้าใจในการศึกษาแต่ละระบบ สร้างเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ เกิดการเรียนรู้ และศึกษาหาความรู้ตามที่ตนเองถนัด เมื่อผู้เกิดความเข้าใจ

ในหน้าที่ของตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความขยัน พอใจในสิ่งที่ทำ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย จึงส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในประเด็นการนำหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิฑูร มลิวัด (2557) ที่ได้กล่าวว่า วิมังสา ความหมั่นตรึงตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น เมื่อทำสิ่งใดด้วยความรู้จักไตร่ตรอง รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพินิจ พิเคราะห์ ทดลองทดสอบ (เข้าใจ) สรุปได้ว่า วิมังสา คือ ความเข้าใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้จักพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลด้วยปัญญาว่า สิ่งไหนดีสิ่งไหนไม่ดี และคิดหาวิธีแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา ในสิ่งที่กำลังทำอยู่เสมอจึงทำให้ผลการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสิน งามประโคน, พีรวัฒน์ ชัยสุข, พระครูภัทรธรรมคุณ, พระมหาสมบัติ ธนปญโญ และ เกษม แสงนนท์ (2562) ที่ได้สรุปผลการการศึกษาพบว่า การบริหารงานบุคคลในปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจะต้องวางนโยบาย แผนการพัฒนาบุคลากรประจำปีและปฏิบัติตามแผนให้ชัดเจนและประยุกต์กับหลักอิทธิบาท 4 หลักปฏิบัติที่เป็นบันไดแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติทุกอย่าง 1) ฉันทะ ความพอใจในการบริหาร ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ 2) วิริยะ ความเพียรไม่ทอดทิ้งในการประกอบกิจการ ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างไม่ย่อท้อ 3) จิตตะ เอาใจใส่ไม่ทอดธุระในเรื่องนั้นๆ ด้วยการร่วมกันตัดสินใจปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 4) วิมังสา จะต้องทำงานนั้นต่อไป บันไดสู่ความสำเร็จสี่ประการที่กล่าวนี้ข้อสุดท้ายสำคัญสุดเพราะเป็นการพิจารณาร่วมกันติดตามผลงานที่ทำและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน ร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้นเพื่อรับผลประโยชน์ที่ได้จากการบริหารเพื่อความสำเร็จและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จากการวิจัยพบว่า คุณภาพของผู้เรียนเกิดจากนโยบายผู้บริหาร และครูเป็นสำคัญในการขับเคลื่อน ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขจุดด้อย เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งในด้านวิชาการ การอ่าน การเขียน การคิด การแก้ปัญหา นักเรียนสามารถสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเชี่ยวชาญและหลากหลาย ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่ดีขึ้น มีความรู้ และมีเจตคติที่ดีต่องานและอาชีพ นอกจากด้านวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น ยังส่งผลในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในท้องถิ่นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้บนความแตกต่างทางด้านร่างกายและจิตใจ พัฒนาการทั้งทางด้านวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์นี้ ล้วนแต่เป็นความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารและครูทั้งสิ้น ครูมีเป้าหมายที่ชัดเจน คือการ นำหลักฉันทะ คือครูมีใจรักต่อศิษย์ รักในอาชีพของตนเอง เชื่อมั่นและมีพลังในสิ่งที่ทำ ด้วยความวิริยะอุสาหะ ความเพียรที่ทำความ มุ่งมั่นทุ่มเทเรื่องเดิม ผึก ข้ำ ย้ำ ทวน ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างใจจด ใจจ่อและมีความรักผิดชอบ และเมื่อมีข้อผิดพลาด มีการทบทวนในสิ่งนั้น เพื่อแก้ปัญหา นั้นอีกครั้ง เมื่อมีการตั้งเป้าหมายหมาย นี้คือ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า การบริหารงานตามหลักจิตตะ (ความเอาใจใส่และความรับผิดชอบ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การบริหารงานตามหลักวิมังสา (ความรู้ความเข้าใจ) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานตามหลักวิริยะ (ความขยันหมั่นเพียร) ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ควรสนับสนุนให้การประเมินผลการบริหารงานของผู้บริหารจากความพึงพอใจจากครูผู้สอน ประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูจากผู้เรียน กำหนดให้เป็นหนึ่งตัวชี้วัดในการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการจัดฝึกอบรม หรือค่ายปฏิบัติธรรม ให้กับครูและผู้บริหารในสังกัด เพื่อยกระดับกระบวนการคิด การทำงาน แนวความคิดการบริหาร กระตุ้นให้ผู้บริหารนำหลักอิทธิบาท 4 มาปรับใช้ในสถานศึกษาอย่างแท้จริง สำนักงานเขตพื้นที่สำรวจ หรือสัมภาษณ์ ผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับการนำหลักการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในสถานศึกษาของผู้บริหาร เพื่อให้ครูและผู้เรียนมีความพึงพอใจและความสุขอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธิดิญา เพ็ชร แฝ้ว, อธิภัทร ถิ่นแสนดี และ เอนก ศิลปะนิลมาลย์. (2565). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 11-25.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2545). *ธรรมานุชิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 46). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- พิฑูร มลิวัลย์. (2557). *แบบเรียนวิชาธรรมและนักธรรมชั้นตรี*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- พุทธทาสภิกขุ. (2549). *การงานที่เป็นสุข*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- สิน งามประโคน, พีรวัฒน์ ชัยสุข, พระครูภัทรธรรมคุณ, พระมหาสมบัติ ธนปญโญ และ เกษม แสงนนท์. (2562). การบริหารการศึกษา : แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบการบริหารจัดการ. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(3). 134-146.
- Cronbach, Lee J. (1971). *Essentials of psychological testing*. (4th ed.). New York: Harper & Row.